

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

Doç. Dr. Lütü ÖZKAN

UÜTF Radyasyon Onkolojisi Anabilim Dalı

&

Uludağ Onkoloji Dayanışma Derneği

(ONKO-DAY)

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

- *Kanser*
- *Onkoloji*
- *Radyasyon Onkolojisi*
- *UÜTF Radyoterapi Merkezi (Ekim-1995)*
- *Uludağ onkoloji Çalışma Grubu (Şubat-1997)*
- *Uludağ Onkoloji Dayanışma Derneği (Nisan-1997)*
- *Toplumsal Kanser Eğitimi Projesi (Ağustos-1997)*

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

- *Neden toplumsal kanser eğitimi projesi - 1 ?*
 - *Yaşam boyu risk erkeklerde ikide bir & kadınlarda üçte bir*
 - *1970'li yıllarda kanser en fazla ölüme yolaçan hastalıklar sıralamasında dördüncü sırada iken bugün ikinci sıradadır*
 - *ABD'de 1996 yılında 1 400 000 yeni kanser olgusu (karsinoma in situ ve cilt kanserleri hariç), 550 000 kansere bağlı ölüm*
 - *ABD'de 10 milyon kanser öyküsü olan kişi yaşamakta ve bunların 7 milyonu kanser saptanmasından sonra en az beş yıldır hastaliksız izlenmektedir*
 - *Her dört ölümden biri kansere bağlıdır*

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

- *Neden toplumsal kanser eğitimi projesi - 2 ?*
 - *Dünya Sağlık Örgütü'nün kanser kontrol programı*
 - Korunma (birincil korunma)
 - Erken tanı (ikincil korunma)
 - Zamanında ve uygun tedavi
 - İzlem
 - Tedavi sonrası bakım
 - Rehabilitasyon

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

- *Neden toplumsal kanser eğitimi projesi - 3 ?*
 - *Tüm kanserlerin yaklaşık üçte ikisi önlenabilir niteliktedir*
 - Sebzeler ve posadan zengin yiyeceklerle beslenme
 - A ve C vitamini içeren yiyecekler
 - Fazla kiloların engellenmesi
 - Tüketilen yağ miktarının azaltılması
 - Sigara içimi ve her çeşit tütün kullanımının engellenmesi
 - Aşırı alkol kullanılmaması
 - Güneş ışınlarına fazla maruz kalınmaması

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

- *Neden toplumsal kanser eğitimi projesi - 4?*
 - *Erken tanı ile halen %50'ler düzeyinde olan kür oranları %95'lere ulaştırılabilir*
 - İdrar ve dışkı alışkanlıklarında değişilik
 - İyileşmeyen yaraların bulunması
 - Olađan dışı kanama veya akıntılar
 - Bedenin herhangi bir yerinde büyümüş beze yada şişlik
 - Yutkunmada zorluk yada sindirim güçlüğü
 - Et beni gibi lezyonlarda kısa sürede belirgin değişim
 - Sürekli öksürük yada ses kısıklığı

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

- *Neden toplumsal kanser eğitimi projesi - 5 ?*
 - 1930'lu yıllarda ABD'de yüzde 143 olan kanserden ölüm oranı 1992 yılında yüzde 172 olmuştur
 - Akciğer kanserleri dışarda bırakıldığında kanserden ölüm oranını 1950'den 1991'e %15 azalmıştır
 - Yüzyılın başlarında kanserli hastaların ancak birkaçında uzun süreli yaşam sağlanabilirken bu 1930'larda %20, 1940'larda %25, 1960'larda %30-35'lere ve günümüzde %50'lere ulaşmıştır

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

- *Neden toplumsal kanser eğitimi projesi - 6 ?*
 - *Temel araştırmaların kanserle savaşta çok önemli bir yeri vardır*
 - Araştırmalarda normal bir hücrenin kanser hücresine dönüşme aşamalarındaki olaylar aydınlanmaktadır
 - Moleküler hedeflerin saptanması ve bunlara yönelik çalışmalar kanserden korunma ve kanser tedavisinde önemli gelişmelere neden olabilecektir
 - Kanserde kesin tedavi ancak temel biyomedikal araştırmalarla olasıdır

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

- *Neden toplumsal kanser eğitimi projesi - 7 ?*
 - *Kanser tedavisinde bedel & etkinlik*
 - ABD’de kanser hastalarının tedavisi için yılda 104 milyar dolar harcanmaktadır
 - Bu paranın yaklaşık yarısı meme, akciğer ve prostat kanseri içindir
 - Mamogram, pap smear ve kolorektal incelemeler gibi tarama işlemleri için harcanan para 3-4 milyar dolardır
 - Tarama işlemleriyle erken tanı ve tedavi edilebilir dönemlerde hastalık saptamak olasıdır
 - Tarama işlemleriyle pekçok hastanın hayatı kurtulurken tedavi masraflarında düşmektedir

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

- *Neden toplumsal kanser eğitimi projesi - 8 ?*
 - Amerikan kanser derneğinin kanser konusundaki önerileri
 - Kanser bakımında kalite yükseltilmelidir
 - Temel ve klinik kanser araştırmaları desteklenmelidir
 - Bedel & etkinliği arttıran kanserden birincil korunmma stratejisi çerçevesinde okullarda kapsamlı bir sağlık eğitimi yapılamalıdır
 - Sigara ve banzeri tütün ürünlerine yapılacak vergi arttırımı ile sigara kullanımını azaltarak sigaraya bağlı kanser sıklığının ve dolayısıyla kansere bağlı ölümlerin azaltılması amaçlanmalıdır

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

● *Neler yapılmalı-1?*

– *Kanserli hastalara çok özel bir önem ve özen gösterilerek uygun ve etkili tedavi almaları sağlanmalıdır*

- Kanser tedavi merkezlerinin düzeyleri yükseltilmelidir
- Kanser tedavisi yapan merkezler arasında işbirliği
- Kanserli hastaların zamanında ve uygun tedaviyi almaları sağlanmalı
- Kanserli hastaların rehabilitasyonu
- Sosyal destek

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

● *Neler yapılmalı-2?*

– *Temel ve klinik arařtırmalar*

- Bilimsel araştırmalara ayrılan paranın yetersizliği
- Kısa dönemde somut sonuçların alınamaması
- Birçok çalışmanın sonuçlarının birbirini tamalaması durumunda anlamlı sonuçların ortaya çıkması

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

● *Neler yapılmalı-3?*

- *Toplum kanser konusunda bilgilendirmek ve bedel & etkinliği artırıcı birincil ve ikincil korunma çalışmaları*
 - Çeşitli iletişim araçları ile kanser konusunda toplumun bilgilendirilmesi
 - Okullarda bilgilendirme çalışmaları
 - Diğer sivil toplum örgütleriyle ortaklaşa bilgilendirme çalışmaları
 - Kanser konusunda bilgilendirici afiş, poster ve bildiri dağıtılması

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

● *Neler yapılmalı-4?*

– *Kanser konusunda sağlıklı bir veri tabanı oluşturulması*

- Kanser sıklığı ve dağılımının belirlenmesi
- Kanser kayıt sistemi hazırlanması
- Kanser konusunda toplumun bilinç düzeyinin ölçülmesi
- Kanser konusunda bilgilendirici afiş, poster ve bildiri dağıtılması

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

● ONKO-DAY Toplumsal Kanser Eğitimi Projesi Çalışmaları-1

– Kanser konusunda sağlıklı bir veri tabanı oluşturulması

- Kanser kayıt sistemi hazırlığı
- Patoloji uzmanlarıyla işbirliği
- Kanser konusunda bir kamuoyu araştırma şirketine Bursa'da bilinç düzeyi anketi hazırlandı
- Anket bir yada iki yıl sonra yinelenecek

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

- *ONKO-DAY Toplumsal Kanser Eğitimi Projesi Çalışmaları-2*
 - *Sözlü ve yazılı basınla eğitim çalışmaları*
 - 15 günde bir Kanser konusunda eğitici TV-Radyo programı
 - Yerel gazetelerde haftalık sağlık köşesi oluşturmak
 - Kanser konusunda yapılan bilimsel çalışmaların günlük hayata yansımalarını basın kuruluşlarına ulaştırmak

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

- *ONKO-DAY Toplumsal Kanser Eğitimi Projesi Çalışmaları-3*
 - *Basın dışı iletişim araçları*
 - İnternet'te Web sayfası
 - Özel telefon hattı ve danışma merkezi

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

● ONKO-DAY Toplumsal Kanser Eğitimi Projesi Çalışmaları-4

– Diğer toplumsal bilgilendirme çalışmaları

- Sivil toplum örgütleriyle ortaklaşa düzenlenecek eğitim çalışmaları
- Aydınlatıcı ve bilgilendirici materyal (afiş, bildiri, video kaset vb)
- Kanser konusunda toplumu aydınlatıcı kitap
- Kanserli hastaların duygu ve düşüncelerini içeren kitap
- ONKO-DAY Bülteni

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

- *ONKO-DAY Toplumsal Kanser Eğitimi Projesi Çalışmaları-4*
 - *Sosyal dayanışma çalışmaları*
 - 15 günde bir yapılan moral günleri
 - Dayanışma yemeği
 - Kermes
 - Bursa'da yapılan sosyal çalışmalara katılma
 - Resim ve anlatım yarışması
 - Anı ormanı

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

● *ONKO-DAY Toplumsal Kanser Eğitimi Projesi Çalışmaları-4*

– *Bilimsel çalışmalar*

- Uludağ Onkoloji Çalışma Grubu
- Uludağ Onkoloji Sempozyumu
- Aylık Konferanslar Dizisi
- Uludağ Onkoloji Ödülü
- ONKO-DAY Bursları

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

● *Gençliğin rolü-1*

– Uyarılar

- Kanserle savaşta uzun dönemde sonuç alınabilir
- Kanser genlerin bir hastalığıdır
- Kanserojen maddelerin etkilri yıllar sonra ortaya çıkar
- Kanserojen maddelerin oluşturduğu etkiler kalıtımsal olabilir
- Sigaraya başlamak kolay bırakmak zordur
- Çevre kirliliği kanserojendir

TOPLUMSAL KANSER EĞİTİMİ PROJESİ

● *Gençliğin rolü-2*

– Beklentiler

- Kanser konusunda bilinçlenme
- Kanser konusunda yapılacak çalışmalara katkı
- ONKO-DAY Bursları